

Protokół

z posiedzenia Krajowej Rady Klasyfikacji Tusz Zwierząt Rzeźnych w dniu 4.10.2013r.

W posiedzeniu uczestniczyło 18 osób, w tym 10 członków Rady wg załączonej listy obecności. Zebranie prowadził Przewodniczący Rady dr inż. Dariusz Lisiak z Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego, według następującego porządku dziennego:

1. Otwarcie posiedzenia
2. Omówienie wyników klasyfikacji tusz wieprzowych w I połowie 2013
3. Omówienie wyników klasyfikacji tusz wołowych w I połowie 2013
4. Wyniki kontroli klasyfikacji tusz w I połowie 2013
5. Porównanie systemów klasyfikacji oraz sposobów nadzoru nad klasyfikacją w wybranych krajach Unii Europejskiej
6. Wybory Prezydium Rady Klasyfikacji Tusz Zwierząt Rzeźnych
7. Dyskusja i wolne wnioski

Posiedzenie otworzył Przewodniczący Rady, witając przybyłych uczestników. Następnie Przewodniczący zarządził uczczenie minutą ciszy pamięci zmarłego niedawno Ś.P. prof. dr hab. Andrzeja Borysa, Dyrektora IBPRS.

Omówienia aktualnych wyników klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na rynku żywca wieprzowego dokonała mgr Agnieszka Szarejko-Pater z MRiRW. Wskazała, iż średnia cena w I półroczu 2013 dla kg tuszy wieprzowej (WBC) wyniosła 6,76 zł/kg i była o: 0,2% wyższa w porównaniu z pierwszą połową 2012 roku. Średnia cena notowana w ostatnim tygodniu września br. była na poziomie 7.43 zł/kg tuszy i była nieco niższa (o 4.1%), niż w analogicznym tygodniu roku 2012. Obecna średnia cena w Polsce wynosi 181,73 Euro za 100kg tuszy wieprzowej i jest niższa od średniej ceny w Unii Europejskiej (186,17 Euro/100kg). Obserwowany jest także dalszy spadek pogłowia świń w Polsce, które w lipcu 2013 wyniosło 11,1 mln sztuk i było o 3,9% niższe w porównaniu do analogicznego okresu w roku 2012. Średnia mięsność tusz wieprzowych w Polsce wyniosła w I półroczu 2013 – 56,7%, natomiast średnia masa tusz ubijanych tuczników wyniosła 90,4 kg. W strukturze skupu trzody chlewnej w I półroczu 2013 dominują klasy wysokomięsne: S (19,2%) oraz E (60,1%). O 27% spadł eksport trzody chlewnej oraz o 1% impost mięsa wieprzowego. Zanotowano natomiast wzrost eksportu mięsa wieprzowego (o 20%) oraz importu trzody chlewnej o 45%.

Omówienie sytuacji na rynku wołowiny oraz danych z monitoringu dokonał, w zastępstwie mgr Krzysztofa Seredyna z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dr Piotr Janiszewski z IBPRS. Na przestrzeni ostatnich lat notowano w Polsce zwykle wzrost ceny

zakupu była wszystkich kategorii. Najbardziej dynamiczny był on w latach 2010-2011, natomiast niewielkie zmiany były w latach 2005-2008. W I półroczu roku 2013 obserwowano także nieznaczny spadek cen zakupu. Stwierdzono również spadek cen zakupu w poszczególnych miesiącach roku 2013 w porównaniu z analogicznym okresem w roku 2012. W okresie od 2008 do I półrocza roku 2013 zmniejsza się także ubój całkowity była w Polsce, największy był on w roku 2009.

W ramach dyskusji głos zabrał Przewodniczący Rady. Podkreślił on, że klasyfikacja w systemie EUROP tusz zwierząt rzeźnych wychodzi stopniowo z użycia w krajach Unii Europejskiej. W Niemczech nie stosuje się już wyłącznie klasyfikacji do rozliczeń z dostawcą a pomiary tusz dokonywane urządzeniami automatycznymi Auto-Fom są wykorzystywane w znacznie szerszym aspekcie, m.in. do szacowania wielkości elementów. To spostrzeżenie potwierdził także Dyrektor Jan Dominiak, który stwierdził, że dopiero w momencie rozbioru i wykrawania, gdy uzyskuje się gotowe elementy, można oszacować realną wartość tuczniaka. Stąd tak istotny jest fakt jak najszybszego i najbardziej rzetelnego otrzymania informacji o wielkości wyrębów, jeszcze przed podziałem tuszy. Można w ten sposób planować dalsze sposoby zagospodarowania surowca, zgodnie z wymogami odbiorców. Dyrektor Paweł Włodawiec wskazał, iż polityka skupowa w jego zakładzie mięsny oparta jest na premiowaniu dostawców trzody chlewnej, których dostarczane tuczniaki są o pożądanym pochodzeniu genetycznym. Stąd wniosek, że konieczna jest współpraca rolników oraz zakładów mięsnych. Marian Kapłon zgodził się z opinią przedmówcy oraz wspomniał, że w Niemczech większość rolników ma udziały w zakładach mięsnych. Jak również jego zdaniem należy mierzyć te cechy wartości rzeźnej tuczniaków, o których decyduje rynek. W odpowiedzi Dr Dariusz Lisiak stwierdził, że stosowanymi ręcznymi urządzeniami do klasyfikacji tusz dokonuje się pomiaru wyłącznie na schabie. Istnieje jednak zapotrzebowanie by dokonywać także innych pomiarów, dostarczających większej ilości informacji, niż tylko mięsność tuszy. Przewodniczący Rady wspomniał również, że ustalanie klas jakości w systemie EUROP jest obowiązkiem wynikającym z przepisów, natomiast system płatności oraz cennik ustalany jest przez dany zakład mięsny. Dyrektor Włodawiec zasygnalizował zwrócenie większej uwagi na edukację rolników, która może być ważnym czynnikiem pomagającym nawiązać współpracę. W odpowiedzi Marian Kapłon stwierdził, że na produkcję trzody chlewnej w Polsce duży wpływ ma panująca sytuacja polityczna. Dyrektor Jan Dominiak podkreślił rolę Rady Klasyfikacyjnej, jako organu mającego łagodzić i wyjaśniać spory oraz pełnić funkcję jednoczącą. W podsumowaniu tej części dyskusji

Przewodniczący Rady wskazał, że zbyt droga produkcja surowca spowoduje ryzyko poszukiwania przez zakłady mięsne innych tańszych źródeł zaopatrzenia.

Wyniki kontroli klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w I półroczu 2013 r. omówiła dr Agnieszka Pawelec z GIJHARSu. Wg danych Inspekcji w 2013 roku funkcjonowało w Polsce 256 ubojni bydła, z czego 79 (30,9%) podlegało obowiązkowi klasyfikacji tusz oraz 3, które podjęły klasyfikację dobrowolnie. W I półroczu 2013 roku dokonano w Polsce uboju 673,3 tys. sztuk bydła, zdecydowaną większość, tj. 90,9 % ubito w rzeźniach nadzorowanych. Poddano klasyfikacji w systemie EUROP 592,9 tys. szt. W roku 2013 przeprowadzono 441 kontrole prawidłowości prowadzenia klasyfikacji. Rozliczenie z dostawcą żywca rzeźnego wyłącznie wg oceny poubojowej EUROP prowadzi 11 ubojni (13,4%), na życzenie dostawcy 33 (40,3%), natomiast wyłącznie na wagę żywą 38 (46,3%).

W Polsce funkcjonuje 553 ubojnie trzody chlewnej. 257 (46,5%) zakładów podlega obowiązkowi klasyfikacji tusz w systemie EUROP, natomiast 6 zakładów podjęło klasyfikację dobrowolnie. W I półroczu 2013 roku ubito w Polsce 9,1 mln sztuk trzody chlewnej, w tym 8,5 mln (93,6%) w zakładach nadzorowanych. Przeprowadzono 1008 wizyt kontrolnych prawidłowości prowadzenia klasyfikacji. Rozliczenie wyłącznie wg oceny tusz w systemie EUROP stosują 34 zakłady ubojowe (12,9%), w zależności od życzenia dostawcy 41 ubojni (15,6%) oraz tylko na wagę żywą 185 ubojni (70,4%). Wskutek działalności IJHARS w I półroczu 2013 klasyfikację podjęło 8 ubojni.

Prezentację dotyczącą porównania systemów klasyfikacji oraz sposobów nadzoru nad klasyfikacją w wybranych krajach Unii Europejskiej przedstawiła Joanna Łątkowska z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W prezentacji zawarte były podstawy prawne systemu klasyfikacji tusz oraz nadzoru nad nią, system klasyfikacji tusz w Unii Europejskiej oraz nadzór, jak również rozwiązania systemowe w zakresie klasyfikacji tusz w wybranych państwach członkowskich. Prowadzenie klasyfikacji, jej zasady oraz raportowanie cen jest zawarte w dwóch głównych rozporządzeniach Komisji Europejskiej tj.: Rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 oraz Rozporządzenie Komisji (WE) 1249/2008. W większości państw członkowskich obowiązuje zwolnienie z obowiązku klasyfikacji ubojni, które ubijają poniżej 200 sztuk świń lub poniżej 75 sztuk bydła średnio w roku. W Unii Europejskiej (UE-27) do klasyfikacji tusz wieprzowych zatwierdzonych jest 32 różnych typów urządzeń, w których wykorzystywanych jest 111 równań regresji do szacowania mięsności. Klasyfikacji tusz dokonują rzeczoznawcy, którzy w 18 krajach są pracownikami ubojni, w 4 są pracownikami niezależnych agencji, 4 państwa stosują system mieszany oraz w 5 rzeczoznawcy są nielicencjonowani. W 5 państwach stosuje się automatyczną klasyfikację tusz wołowych.

Obecnie w MRiRW prowadzone są prace nad przygotowaniem stosownej podstawy prawnej do przeprowadzenia w przyszłości procedury zatwierdzenia aparatu do automatycznej klasyfikacji tusz wołowych w Polsce. Podklasy uformowania są stosowane w 21 państwach członkowskich, natomiast otłuszczenia w 16. Klasyfikacji tusz wołowych dokonują rzeczoznawcy, którzy w 18 krajach są pracownikami ubojni, w 6 są pracownikami niezależnych agencji, w 1 są urzędnikami, natomiast 4 państwa stosują system mieszany. We Francji obowiązek prowadzenia klasyfikacji tusz wieprzowych mają wszystkie ubojnie. W tym kraju zatwierdzonych jest 7 metod klasyfikacji. W 2012r. systemem klasyfikacji objęte były 12 ubojnie, z czego 74 ubijają powyżej 200 sztuk tygodniowo.

Prezentacji wyników wstępnych badań nad aparatem do automatycznej klasyfikacji tusz wołowych realizowanych w ramach projektu „Wołowina – od widelca do zagrody”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej dokonał Prof. Tomasz Przysucha. Zakupione urządzenie jest w chwili obecnej zainstalowane w ubojni bydła oraz trwa jego kalibracja, która jest niezwykle czasochłonna. Profesor podkreślił, że mimo dużej zgodności oceny aparaturowej ze wzrokową, jest jeszcze długa droga do docelowego rozwiązania i jego wdrożenia w przemyśle mięsnym. Dyrektor Dr Paweł Włodawiec stwierdził, że byłby zainteresowany ww. rozwiązaniem.

W dalszej dyskusji został podjęty problem braku środków finansowych na przeprowadzenie egzaminów na rzeczoznawców. Zdaniem Dr Pawła Włodawca istnieje realne zagrożenie zatrzymania pracy w zakładach mięsnych i tym samym niewyobrażalnych strat finansowych. Przewodniczący Rady zapytał, jak postępuje inspektor WIJHARS, gdy stwierdzi, że w zakładzie rzeczoznawca ma nieaktualne uprawnienia. W odpowiedzi dr Agnieszka Pawelec z GIJHARSu podkreśliła, że jeśli ta sytuacja dotyczy doświadczonego rzeczoznawcy oraz gdy wysłał on zgłoszenie na egzamin do GIJHARS, Inspektor może odstąpić od wymierzenia sankcji. Dr Paweł Włodawiec stwierdził, że należy wystąpić do Ministra Finansów z prośbą o dodatkowe środki na przeprowadzenie egzaminów, gdyż w przeciwnym razie może dojść do paraliżu przemysłu mięsnego. Dr Marian Kapłon zauważył również, że brak rzeczoznawców upośledzi eksport wieprzowiny.

Po zakończeniu dyskusji przewodniczący posiedzenia zarządził głosowanie nad wyborem Zastępców Przewodniczącego Rady. Na nową kadencję w głosowaniu zostali wybrani: Dr Paweł Włodawiec oraz Mgr Ireneusz Samsel. W drugim głosowaniu jednogłośnie zdecydowano o włączenie do jej składu prof. Elżbiety Krzęcio-Nieczyporuk z Uniwersytetu w Siedlcach. Przewodniczący podziękował wszystkim za przybycie i uczestnictwo w

obradach a także zaproponował rozszerzenie składu Rady o dużych hodowców trzody chlewnej.

Protokółował:

Dr Piotr Janiszewski